

Katarzyna Sitnik-Warchulska¹, Bernadetta Izydorczyk¹, Małgorzata Lipowska²

Odpowiedź na komentarz redakcyjny do artykułu *Wyzwania klinicznej diagnostyki psychologicznej dzieci i młodzieży. Rekomendacje konsultantów w dziedzinie psychologii klinicznej: Matczak i Stańczak (2019)*

Response to the commentary on *Clinical psychological diagnosis in children and adolescents: challenges and recommendations of consultants in clinical psychology: Matczak and Stańczak (2019)*

¹ Zakład Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii, Instytut Psychologii Stosowanej, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska

² Instytut Psychologii, Uniwersytet Gdański, Gdańsk, Polska

Adres do korespondencji: Katarzyna Sitnik-Warchulska, Instytut Psychologii Stosowanej, Uniwersytet Jagielloński, ul. Łojasiewicza 4, 30-348 Kraków, e-mail: k.sitnikwarchulska@gmail.com

Wnawiązaniu do komentarza Pracowni Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego (Matczak i Stańczak, 2019) pragniemy podkreślić, że istotą artykułu opublikowanego w „Psychiatrii i Psychologii Klinicznej” w nrze 1/2019 (Sitnik-Warchulska *et al.*, 2019) nie jest przegląd ani szczegółowy opis dostępnych metod diagnostycznych czy zasad budowy narzędzi psychologicznych, a tym bardziej – ich promocja albo recenzja. Artykuł ma na celu zwrócenie uwagi na specyfikę klinicznej diagnozy psychologicznej, w tym jej odmienną od innych rodzajów diagnozy psychologicznej, a także diagnozy medycznej. Ideą jest pokazanie złożonego procesu diagnostycznego, w którym dobór konkretnych narzędzi stanowi jeden z elementów, konsekwencją sformułowanych hipotez, nie zaś istotę sprawy. Chcielibyśmy zaznaczyć, że kliniczna diagnoza psychologiczna to całościowy proces wnioskowania, niedający się sprowadzić do wyniku w danym teście psychologicznym.

Artykuł jest skierowany przede wszystkim do praktyków pracujących w obszarze klinicznym z dziećmi i młodzieżą. Stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie zarówno psychologów, jak i lekarzy w zakresie wytycznych psychologicznej diagnozy klinicznej – dostosowanych do polskich realiów i uwzględniających metody dostępne w większości placówek realizujących świadczenia psychologiczne.

W konsekwencji do części merytorycznej artykułu dołączono zestawienie narzędzi w formie tabeli. Co należy podkreślić, pod uwagę wzięto narzędzia będące w powszechnym użyciu w praktyce klinicznej. Tabela nie obejmuje wszystkich możliwych narzędzi do klinicznej diagnozy psychologicznej dzieci i młodzieży. Naturalne jest, że w zestawieniu

nie pojawiają się narzędzia, które w okresie powstawania artykułu były dopiero opracowywane lub w których przypadku trwały prace nad nowelizacją. Artykuł nie jest ukierunkowany na reklamę wybranych narzędzi psychologicznych. Autorami rekomendacji są Konsultant Krajowy w dziedzinie Psychologii Klinicznej i Konsultanci Wojewódzcy w dziedzinie Psychologii Klinicznej, mający bezpośrednią wiedzę o realizacji świadczeń psychologicznych w ochronie zdrowia, w ramach których psycholodzy podejmują trud dostosowania złożonych procedur diagnostycznych do możliwości osób badanych i warunków diagnozowania. Jak podkreślamy w rekomendacjach, podany zestaw narzędzi powinien być aktualizowany, a zarazem nie wyklucza zastosowania innych metod standaryzowanych, uwzględniających możliwości dziecka i adekwatnych do sytuacji badania. W kompetencjach psychologów pracujących klinicznie leżą zarówno dobór określonych metod diagnostycznych, jak i zgłębianie wiedzy na temat szczegółowych właściwości narzędzi dostępnych w pracowniach, które wskazano w artykule.

Istotnym standardem jest natomiast wybór metody spełniającej kryteria naukowe. Wiarygodna psychologiczna metoda diagnostyczna (test) powinna zostać opublikowana, czyli opisana w recenzowanej publikacji. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji ds. Testów Psychologicznych Komitetu Psychologii PAN w sprawie kryteriów wiarygodności wyników badań diagnostycznych publikacja ta powinna się znaleźć w naukowej literaturze fachowej. W artykule zwracamy jednoznacznie uwagę na konieczność recenzowania narzędzi. Żywimy przekonanie, że podręczniki dotyczące narzędzi wskazanych w tabeli są recenzowane.

Konieczność publikacji nie odnosi się oczywiście do pomocy testowych (do których należą także kwestionariusze określonych testów, przeznaczone do bezpośredniego wypełnienia).

Konflikt interesów

Autorki nie zgłaszają żadnych finansowych ani osobistych powiązań z innymi osobami lub organizacjami, które mogłyby negatywnie wpłynąć na treść publikacji oraz rościć sobie prawo do tej publikacji.

Małgorzata Lipowska jest współautorem baterii diagnozy funkcji poznawczych PU1 oraz normalizacji Skali Inteligencji Stanford-Binet 5.

Piśmiennictwo

Matczak A, Stańczak J: Komentarz do artykułu pt. *Wyzwania klinicznej diagnostyki psychologicznej dzieci i młodzieży. Rekomendacje konsultantów w dziedzinie psychologii klinicznej*. *Psychiatr Psychol Klin* 2019; 19: 244–245.

Sitnik-Warchulska K, Izydorzyc B, Lipowska M: *Wyzwania klinicznej diagnostyki psychologicznej dzieci i młodzieży. Rekomendacje konsultantów w dziedzinie psychologii klinicznej*. *Psychiatr Psychol Klin* 2019; 19: 54–62.